

Švedski program vakcinacije

VAKCINACIJA PROTIV HPV-a ZA DEVOJČICE

1. januara 2010. uvodi se nova vakcina u opšti vakcinacioni program za decu.

Vakcinacija daje zaštitu protiv virusa koji može da izazove rak grlića materice i nudi se svim devojkicama rođenim 1999. ili kasnije. Devojčice se vakcinišu kod školske medicinske sestre u 5. i 6. razredu.

Za vas koji ste roditelji

Nova vakcina štiti od oko 70 posto svih vrsta raka grlića materice. Dakle, postoji rizik čak i ako se vakciniše. Zato je potrebno kompletirati vakcinaciju sa redovnim ginekološkim čelijskim kontrolama koje se nude kasnije tokom života. Devojčice koje se vakcinišu u mlađim godinama i koje kasnije, u starijim godinama idu na čelijske kontrole imaju jako dobru zaštitu od raka grlića materice.

Pre nego što vi kao roditelj donesete odluku da li da se vaše dete vakciniše možda imate nekih pitanja. Kako vakcina može da zaštiti od raka? Kako se vrši vakcinacija? Ovde možete naći odgovore na uobičajena pitanja.

Kako vakcina može da zaštiti od raka?

Virus koji izaziva rak grlića materice se zove humani papiloma virus (HPV). Virus se prenosi seksualnim kontaktom i većina devojkica će mu biti izložena nekada u životu. Infekcija se najčešće ne primeti i obično sama prođe.

Mali broj od svih koji se zaraze dobiju dugotrajnu infekciju koja traje godinama. Tada postoji rizik da se ćelije u grliću materice izmene. Ako se izmenjene ćelije ne otkriju i odstrane na vreme, mogu se razviti u rak. Postoje stotine različitih tipova virusa, a najmanje 14 ih može izazvati rak. Vakcina je uperena protiv dva tipa virusa koji izazivaju najviše slučajeva bolesti. U praksi, vakcina pruža zaštitu protiv nekih 70 posto vrsta raka grlića materice.

Vakcina štiti samo ako osoba nije već zaražena. Zato je važno da se vakcina da pre ili što je pre moguće po početku seksualnog života.

Vakcina i čelijska kontrola su dodaci u zaštiti od raka grlića materice

Već danas postoji efektivan način zaštite od raka grlića materice, zahvaljujući švedskom programu čelijskih kontrola. Programom se nudi svim ženama između 23 i 60 godina da idu na redovne čelijske

kontrole. Pregled je jednostavan i bezbolan. Cilj je otkrivanje eventualnih izmena ćelija u kanalu i grliću materice pre nego što se razviju u rak. Program traje od 1960-ih i žestoko je smanjio smrtnost od raka grlića materice.

Važno je da devojkice koje se vakcinišu takođe idu i na čelijske kontrole kao odrasle jer nemaju zaštitu od oko 30 posto vrsta raka grlića materice.

Devojčice koje su se i vakcinisale i idu na čelijske kontrole će kasnije u životu imati pojačanu zaštitu od oboljenja. Računa se da će ova kombinacija u budućnosti spasiti živote mnogih žena u Švedskoj svake godine.

Kako se vrši vakcinacija?

Vakcinaciju vrši školska medicinska sestra. Vakcina se ubrizgava u mišić sa spoljašnje strane gornjeg dela ruke. Da bi se dobio pun efekat potrebno je da devojkica primi tri injekcije, obično u toku pet do sedam meseci.

Kava neželjena dejstva može imati vakcina?

Kod većine devojkica nema nikakvih neželjenih dejstava. Među neželjenim dejstvima koja se dešavaju su neka češća od drugih, na primer, mesto uboda može biti crveno, bolno ili malo otečeno. Neke mogu imati stomadne simptome (mučnina, povraćanje i dijareja), glavobolju, bol u mišićima ili se osećati umorno.

Neuobičajena neželjena dejstva su vrtoglavica, infekcija grla, blago otvrdnuće mesta uboda ili da okolina mesta uboda utrne.

Činjenice o raku grlića materice

Prosečana starost među švedankama koje obole od raka grlića materice je 54 godine. Mnoge od njih su se zarazile HPV-om pre 20 godina starosti. Virusna infekcija je trajala godinama i vremenom izazvala izmene u ćelijama. Vremenom su se izmene razvile u rak.

Rak grlića materice je ozbiljna bolest. Oko 250 000 žena u svetu umre od ove bolesti svake godine.

U švedskoj svake godine oboli oko 450 žena, a oko 150 žena umre od bolesti. Statistike o ozbiljnim slučajevima raka grlića materice pokazuju koliko je važno redovno ići na ćelijske kontrole. Osam od deset kod kojih se razvije ozbiljan slučaj raka grlića materice su ili neredovno išle na kontrolu ili uopšte nisu išle.

Uobičajena pitanja

Da li su devojčice koje su se vakcinisale protiv raka grlića materice potpuno zaštićene od oboljenja?

Ne, vakcinacija štiti od oko 70 posto svih vrsta raka grlića materice.

Da li su ćelijske kontrole postale suvišne sada kada postoji vakcina protiv raka grlića materice?

Apsolutno ne, jer vakcinisane devojčice ostaju bez zaštite od 30 posto vrsta raka grlića materice. Zato je jako važno da i one koje su vakcinisane idu na ginekološke ćelijske kontrole koje se nude svim ženama počev od 23 godine starosti.

Da li je potrebna vakcinacija kada već postoji način da se otkrije izmena ćelija pre nego što se razviju u rak grlića materice?

Istraživanja pokazuju da kombinacija vakcinacije i ćelijske kontrole dodatno povećavaju zaštitu od oboljenja, nešto što će spasiti živote mnogih žena.

Da li je potrebno iznova se vakcinisati kasnije u životu?

Još se ne zna da li treba i u tom slučaju kada treba da se iznova vakcinišu devojčice koje se sada vakcinišu. Zato će Socijalna uprava pažljivo pratiti dalja istraživanja oko zaštite vakcinacijom da bi bili sigurni koliko je trajna.

Zašto se HPV-vakcina daje samo devojčicama?

Obzirom da rak grlića materice pogađa samo žene, do sada se prvenstveno proučavao efekat vakcinacije devojčica. U toku su proučavanja da se vidi u kojoj meri bi vakcina mogla da zaštiti dečake od drugih vrsta raka.

Želite li da saznate više?

U prvu ruku se obratite školskoj ambulanti.

VAŽNO!

Pre vakcinacije – Recite da li je vaše dete alergično ili je nenormalno reagovalo na ranije vakcinacije.

Posle vakcinacije – Obratite se školskoj ambulanti ako primetite nešto neobično kod vašeg deteta u kratkom roku posle vakcinacije.